

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

03 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit în componența:

președinte

Liliana Catan

judecători

Ala Cobăneanu, Iurie Bejenaru, Victor Burduh și Nicolae Craiu

a judecat, fără participarea părților, recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, oficiul Central, Gheorghieva Fedora și avocatul Cobzac Gheorghe, în numele părții civile Cocianji Danil, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Comrat din 24 februarie 2020 în cauza penală privind-o pe

Nedioglo Elena XXXXX, născută la XXXXX,
originară din XXXXX și domiciliată în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 25.06.2014–20.01.2015;

Instanța de apel: 19.02.2015–11.04.2016,

10.01.2017–13.06.2018

16.07.2019–24.02.2020;

Instanța de recurs: 06.07.2016 – 15.11.2016;

29.10.2018–12.03.2019;

25.06.2020–03.11.2020.

Asupra recursurilor ordinare declarate, Colegiul Penal lărgit

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Taraclia din 20 ianuarie 2015 Nedioglo Elena a fost achitată de sub învinuirea de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Acțiunea civilă a fost lăsată fără soluționare.

2. Prima instanță a statuat că:

✓ de către organul de urmărire penală, Nedioglo Elena a fost învinuită că în perioada anilor 2003-2008, deținând funcția de colector fiscal și inspector cadastral în cadrul Primăriei com. Salcia, r. Taraclia, ulterior fiind numită în funcție de contabil a primăriei, a comis infracțiunea în următoarele circumstanțe:

Nedioglo Elena în perioada anilor 2011-2012, având acces la evidența cadastrală și cunoscând cu certitudine situația privind evidența plantațiilor pe teritoriul deservit de primărie, a întocmit două certificate false, în care a introdus date care nu corespund realității și a evidenței reale duse de Primăria s. Salcia, confirmând că pe parcursul anului 2005, GȚ „Danco”, administrată de Cocianji Danil, a plantat viță de vie pe 13,45 ha, fapt ce nu corespunde adevărului. Certificatele menționate au fost autentificate cu stampila umedă a primăriei la solicitarea lui Nedioglo Elena.

Aceste certificate false au fost întocmite la solicitarea lui Frangu Gheorghe, directorul SA „Combinatul de vinuri Taraclia”, care au fost eliberate acestuia pentru a

putea pretinde în instanța de judecată dreptul la încasarea unei datorii fictive, neexistente, pentru serviciile de plantare în anul 2005 a butașilor de viță de vie în beneficiul GȚ „Danco”. Astfel, inițial Frangu Gheorghe a solicitat eliberarea de către primărie a unui certificat cu date veridice, denumit în limba rusă, „Plantarea viței de vie pe teritoriul Primăriei s. Salcia, r-nul Taraclia, R. Moldova pentru anul 2005”.

Răspunsul la interpelare a fost întocmit de Nedioglo Elena, unde la rubrica dacă GȚ „Danco” a plantat sau nu viță de vie în anul 2005, nu erau efectuate careva mențiuni, adică confirmând faptul că GȚ „Danco” nu a efectuat plantări în anul 2005, însă în instanța de judecată acest certificat a fost prezentat cu text înscris manual în circumstanțe necunoscute, anume cu înscrierea 13,45 ha.

În instanța de judecată au apărut dubii privind veridicitatea înscrierii efectuate manual în certificatul nominalizat, solicitându-se astfel, prezentarea unui certificat autentificat. În continuare Nedioglo Elena a purces la falsificarea a două certificate, indicând date vădit false, în următoarele circumstanțe.

Nedioglo Elena a întocmit primul certificat în limba rusă, fiind semnat doar de ea, în calitate deținută anterior de colector de impozite. Certificatul fiind intitulat „Plantarea viței de vie pe teritoriul Primăriei com. Salcia, r-nul Taraclia, R. Moldova, pe anul 2006”, unde, în rubrica pentru anul 2005, a fost introduse date false că GȚ „Danco” a plantat 13,45 ha de viță de vie. Acest certificat a fost semnat doar de Nedioglo Elena, nu și de către primar.

Însă, în cadrul ședinței de judecată a cauzei civile au apărut dubii privind înregistrarea oficială a acestui certificat, cu număr de ieșire, din care motiv Nedioglo Elena întocmește al doilea certificat, cu aceleași date false.

Astfel, al doilea certificat cu date false, Nedioglo Elena l-a întocmit, deja, fiind în calitate de contabil al primăriei la 01 februarie 2012, numai că de data aceasta a indicat „Plantarea viței de vie și a livezilor”, iar în declarațiile depuse în cadrul urmăririi penale confirmă că a avut în vedere că s-au plantat livezi și nu viță de vie, cu toate că, ea a falsificat primul certificat cu denumirea „Plantarea viței de vie pe teritoriul Primăriei com. Salcia”. Potrivit informației prezentate de reprezentantul Primăriei com. Salcia, r-nul Taraclia, în anul 2005, GȚ „Danco” nu a plantat viță de vie. Prin urmare, aceste certificate cu date false, eliberate de Nedioglo Elena, au fost prezentate în ședința de judecată în susținerea acțiunii civile declarate de Frangu Gheorghe împotriva GȚ „Danco”, cu anexarea anumitor facturi fiscale false, având ilegal câștig de cauză precum că ar fi vândut butași GȚ „Danco” în anul 2005 pentru plantare, aducând în calitate de probe în susținerea plantării anume aceste două certificate cu date false, întocmite de Nedioglo Elena.

✓ învinuirea adusă nu și-a găsit confirmare, nefiind prezentate probe că certificatele conțin date false și că ele au fost utilizate în alt scop decât personal;

✓ acțiunea civilă a fost lăsată fără soluționare, or inculpata a fost achitată.

3. Împotriva sentinței au declarat apel procurorul și avocatul Cobzac Gheorghe, în numele părții civile Cocianji Danil.

Procurorul prin apelul declarat a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri, de încetare a procesului penal în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului prescripției tragerii la răspundere penală și admiterea acțiunii civile în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța în ordine civilă, invocând că au fost prezentate suficiente probe ce confirmă vinovăția inculpatei în săvârșirea infracțiunii incriminate, însă ținând cont că din data

comiterii infracțiunii a trecut termenul de tragere la răspundere penală prevăzut la art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, Nedioglo Elena urmează a fi liberată de răspundere penală.

Avocatul în apelul declarat în numele părții civile a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri de condamnare a inculpatei la pedeapsa, cu aplicarea art. 90 Cod penal, și admiterea integrală a acțiunii civile, motivând că:

- prima instanță nu a apreciat probele prezentate sub toate aspectele, precum nici nu s-a expus asupra lor, dând prioritate doar declarațiilor inculpatei;

- vinovăția lui Nedioglo Elena a fost confirmată prin declarațiile acesteia, care a recunoscut întocmirea certificatelor, unde a indicat datele că GȚ „Danco” în anul 2005 a plantat 13,45 ha viță de vie, precum și comunicarea Primăriei Salcia nr.193 din 20.10.2014, potrivit căreia în primărie se află actul de plantare a livezilor de către GȚ „Danco” din 25.11.2005 pe o suprafață de 28,86 ha, de aceia în anul 2006 GȚ „Danco” a fost scutită de la plata impozitului funciar de 2 358 lei. Transferul a fost efectuat de către specialistul de acumulare a impozitelor împreună cu inspectorul fiscal, care la acel moment era inculpata, precum și alte probe anexate la dosar;

- în cadrul judecării cauzei a fost stabilit cu certitudine, că certificatele cu date false au fost întocmite de Nedioglo Elena din numele autorității publice, contrar evidenței duse de primărie;

- argumentul că certificate eliberate nu sunt documente oficiale, deoarece era o evidență personală dusă de aceasta în formă liberă, care nu constituie document de evidență statală, contravine practicii naționale constante.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 11 aprilie 2016, au fost respinse apelurile declarate, cu menținerea sentinței, indicându-se că prima instanță în baza probelor administrate de către organul de urmărire penală și verificate în ședința de judecată, cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă în sensul art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, astfel ajungând la concluzia corectă cu privire la achitarea lui Nedioglo Elena de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal.

5. Recursuri ordinare au declarat procurorul și avocatul Cobzac Gheorghe în numele părții civile Cocianji Danil.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 15 noiembrie 2016 au fost admise recursurile, casată total decizia și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece soluția de respingere a apelurilor este motivată insuficient și necorespunzătoare cumulului de probe administrate.

7. Prin decizia Colegiului judiciar Curții de Apel Cahul din 13 iunie 2018, au fost respinse, ca nefondate, apelurile și menținută sentința.

În motivarea soluției s-a indicat că:

- prima instanță a judecat cauza penală sub toate aspectele, obiectiv a apreciat probele administrate la materialele dosarului, cu respectarea prevederilor art. 101 Codul de procedură penală și întemeiat a ajuns la concluzia de a adopta o sentință de achitare;

- apreciind declarațiile părții civile Cocianji Danil, martorilor Sacalî Svetlana, Hortolomei Ivan, Frangu Gheorghe cât și probele materiale administrate la dosar, învinuirea adusă lui Nedioglo Elena nu și-a găsit confirmare, din considerentul că reieșind din dispoziția nr.09 k din 23 iunie 2008, inculpata a fost numită în funcția de

contabil-șef al primăriei începând cu data de 24 iunie 2008 (f.d. 28, vol. I), pe când evidența cadastrală și a plantațiilor perene sunt de competența inginerului cadastral din cadrul primăriei, funcție pe care Nedioglo Elena a deținut-o din 01 iulie 2003 (f.d.27, vol. I) până în anul 2008;

- lipsesc probe că Nedioglo Elena, deținând funcția de contabil-șef a primăriei, pe parcursul anilor 2011-2012 a avut acces la evidența cadastrală și a cunoscut cu certitudine situația privind evidența plantațiilor pe teritoriul deservit de Primăria com. Salcia;

- faptul că anterior Nedioglo Elena a activat în calitate de inginer cadastral și a dus evidența cadastrală, inclusiv a plantațiilor multianuale, nu poate fi reținut ca probată învinuirea, precum că aceasta cunoștea cu certitudine situația privind evidența plantațiilor pe teritoriul deservit de Primăria com. Salcia, or la situația anilor 2011-2012 Nedioglo Elena activa în calitate de contabil-șef al primăriei.

Mai mult, martorul Frangu Gheorghe a declarat că nu s-a adresat personal la Nedioglo Elena să-i elibereze informația cu privire la plantarea viței de vie, dar a venit cu o cerere către Primăria com. Salcia și, reieșind din faptul că, primarul com. Salcia, Sacali Svetlana la acel moment se afla în concediu medical, copiile de pe actele solicitate le-a eliberat Hortolomei Ivan, iar ulterior a fost transmisă informația solicitată, însă nu era înregistrată și datată, din care motive în mod repetat a solicitat eliberarea informației cu privire la plantarea butașilor de viță de vie, aceasta fiind înregistrată. Nu a fost personal prezent la întocmirea acestor certificate și nu a rugat-o pe Nedioglo Elena să le întocmească în folosul său. Mai mult, în cadrul judecării acțiunii civile depuse de SA „Combinatul de Vinuri Taraclia” împotriva GȚ „Danco”, nu Frangu Gheorghe s-a ocupat de acumularea probelor, dar juriștii întreprinderii.

Martorul Hortolomei Ivan a declarat că, din lipsa cunoștințelor de a dactilografia la calculator și, reieșind din faptul că Nedioglo Elena anterior a activat în calitate de percepător fiscal, a rugat-o să tapeze certificatul nominalizat.

Tot aici, instanța de apel analizând copiile de pe certificatul denumit „Plantarea viței de vie pe teritoriu Primăriei com. Salcia, r-nul Taraclia, R. Moldova anul 2006”, care este semnat doar de percepătorul fiscal Nedioglo Elena (f.d. 7, vol. I), certificatul denumit „Plantarea viței de vie pe teritoriu Primăriei com. Salcia, r-nul Taraclia, R. Moldova anul 2005”, care este semnat de primarul com. Salcia, Curdov G. și percepătorul fiscal Nedioglo Elena (f.d. 10, vol. I) și certificatul nr. 04 din 01.02.2012, eliberat de Primăria com. Salcia, cu denumirea „*Plantarea viței de vie și livezilor pe teritoriul com. Salcia, r. Taraclia, R. Moldova, care se eliberează de la plata impozitelor în baza art. 283 alin. (4) Cod fiscal*”, în care sunt indicați mai mulți agenți economici și persoane fizice, printre care și GȚ „Danco”, a stabilit că, acestea nu pot fi considerate ca fiind documente oficiale, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, în sensul art. 361 Cod penal, din considerentul că nu corespund criteriilor care definesc un document oficial.

Mai ales că actele care sunt puse la baza învinuirii de la f.d. 7 și 10, vol. I, nu au nici o denumire, acestea reprezentând doar o listă întocmită de către Primăria com. Salcia pentru a ușura perceperea contribuțiilor fiscale, reieșind din faptul că gospodăriile țărănești care plantau viță de vie și livezi erau scutite de la plata impozitelor până la prima roadă a plantațiilor. Or, în ambele acte puse la baza învinuirii este expres indicat: „*Plantarea viței de vie pe teritoriul com. Salcia, r. Taraclia, R. Moldova 2006 și 2005 în baza art. 283 alin. (4) Cod fiscal*”, iar faptul că într-adevăr

GT „Danco” a fost scutită de la plata impozitelor în legătură cu plantarea viței de vie și a livezilor nu a fost contestată de nimeni, mai mult, Cocianji Danil a confirmat faptul, că GT „Danco” a fost scutită de la plata impozitului funciar.

Totodată, potrivit hotărârii Judecătorei Economice de Circumscripție din 20 februarie 2012, privind examinarea cererii de chemare în judecată înaintată de SC „Combinatul de Vinuri Taraclia” SA împotriva GT „Danco”, privind încasarea datoriei în temeiul contractelor de societate civilă, se constată că pretențiile SC „Combinatul de Vinuri Taraclia” SA au fost întemeiate pe raporturile juridice între SC „Combinatul de Vinuri Taraclia” SA și GT „Danco” care au apărut în baza contractelor de societate civilă nr. 2/2 din 30.10.2000 și din 07.04.2004. Obiectul contractelor respective constituind conlucrarea părților la plantarea și creșterea plantațiilor de viță de vie. Deci instanța la admiterea acțiunii nu s-a axat pe certificatele aduse în învinuirea lui Nedioglo Elena.

În cadrul instanței de apel a fost constatat că, actele judecătorești emise în urma judecării acțiunii civile depuse de SC „Combinatul de Vinuri Taraclia” SA împotriva GT „Danco” privind încasarea datoriei în temeiul contractelor de societate civilă, au fost supuse verificării de toate instanțele naționale, cât și în procedura de revizuire, fiind menținută suma datorată de GT „Danco” de 3 345 675,63 lei.

Referitor la învinuirea adusă lui Nedioglo Elena privind confecționarea a două certificate denumite „*Plantarea viței de vie pe teritoriul Primăriei com. Salcia, r. Taraclia, R. Moldova anul 2006*” (f.d. 7 vol. I) și „*Plantarea viței de vie și livezilor pe teritoriul Primăriei com. Salcia, r. Taraclia, R. Moldova anul 2005*” (f.d. 10, vol. I), pe care le-a semnat personal, instanța de apel a indicat că este neîntemeiată, deoarece primul certificat nu doar este semnat de Nedioglo Elena, dar este autentificat cu ștampilă de către secretarul primăriei, Hortolomei Ivan precum că copia este veridică, iar al doilea certificat nu conține ștampila primăriei.

În afară de aceasta ambele certificate au fost eliberate în scopul scutirii de la plata impozitelor în baza art. 283 alin. (4/d) Cod fiscal, pentru plantarea viței de vie noi și a livezilor. Respectiv, Nedioglo Elena doar a redactat conținutul certificatului la rugămintea secretarului primăriei Hortolomei Ivan, însă acest fapt nu poate fi reținut ca realizare a laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 361 Cod penal.

A fost respins argumentul acuzării că inculpata a eliberat certificate lui Frangu Gheorghe cu scopul pretinderii pe viitor în instanța de judecată de a încasa de la GT „Danco” a sumelor bănești, or, în cadrul judecării acțiunii civile, hotărârea instanței a fost emisă în temeiul relațiilor contractuale între SC „Combinatul de Vinuri Taraclia” SA și GT „Danco”, din care rezulta că SC „Combinatul de Vinuri Taraclia” SA oferea material pentru plantare, iar GT „Danco” le planta, fiind scutit de la plata impozitelor până la prima roadă și totodată GT „Danco” trebuia să livreze struguri SC „Combinatul de Vinuri Taraclia” SA.

Acuzarea nu a verificat în Primăria com. Salcia, r. Taraclia existența mapelor care dețin informația, în baza căreia au fost întocmite și eliberate certificate Combinatului de vinuri Taraclia, pe care acuzatorul de stat le invocă ca fiind unele false, or despre existența unei astfel de mape au declarat martorii Hortolomei Ivan – secretarul primăriei și Socolenco Cristina – inginerul cadastral al aceleiași primării.

Referirea din învinuire la faptul că Nedioglo Elena a întocmit certificatele false la rugămintea lui Frangu Gheorghe, nu și-a găsit confirmarea și vine în contradicție cu declarațiile martorilor Frangu Gheorghe și Hortolomei Ivan.

În ce privește că în certificatele eliberate este indicată GȚ „Danco”, iar la rubrica anul 2005 în rândul GȚ „Danco” este indicat 13,45 ha, fără a fi specificat că pe această suprafață este plantată viță de vie sau livadă, martorul Sacali Svetlana a indicat că, acea informație era întocmită de Nedioglo Elena pentru evidența care o ducea personal și nu reprezintă o informație oficială. În afară de această, suprafața de 13,45 ha indicată în certificatul menționat, reflectă suprafața plantată de către GȚ „Danco” cu viță de vie și livezi, având ca scop ducerea evidenței pentru scutirea de la plata impozitelor funciare pe o perioadă de 4 ani de la plantarea plantațiilor perene și nu reprezintă o informație privind numărul de butași de viță de vie plantată de către GȚ „Danco” pe suprafața indicată.

O altă circumstanță care indică la lipsa în acțiunile lui Nedioglo Elena a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, este că partea acuzării în actul de învinuire, cât și în rechizitoriu a indicat că Nedioglo Elena a „întocmit” două certificate false, după care indicat că „răspunsul a fost pregătit..”, însă, nu i-a incriminat acțiunea de „confeccionare” a documentelor oficiale false care acordă drepturi și eliberează de obligații.

Nu are nici o relevanță pentru dosarul penal în cauză copia raportului de expertiză nr.1063 din 20 iunie 2013, întocmită într-o altă cauză penală, prezentată de către avocatul Cobzac Gheorghe și facturile fiscale, anexate la materialele cauzei penale (f.d. 64-66, vol. I), la care face referire în apelul depus partea civilă, iar copia registrului facturilor fiscale prezentate în instanța de apel de către administratorul GȚ „Danco”, Coceanji Danil (f.d. 34, vol. III) nu poate fi considerată ca o probă, dat fiind că reprezintă o copie, autenticată de ultimul, fără a prezenta instanței de judecată originalului documentului în cauză.

Un alt aspect reținut de instanța de apel este că, acuzatorul de stat nu a prezentat probe pertinente și concludente în sensul că, certificatele anexate la materialele dosarului (f.d. 7, 10 și 70, vol. I) reprezintă semne de falsificare, nefiind dispusă efectuarea unei expertize tehnico-criminalistice în vederea determinării semnelor de falsificare.

De asemenea, prin probele anexate la materialele dosarului nu și-a găsit confirmarea nici partea din învinuire înaintată lui Nedioglo Elena, precum că aceasta a deținut certificatele cu date false, or, prin deținere în sensul art. 361 Cod penal, se înțelege intrarea în posesie a documentelor oficiale false care acordă drepturi sau eliberează de obligații.

Mai mult, partea acuzării nu a probat existența în acțiunile lui Nedioglo Elena, a laturii subiective a infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, care se manifestă prin intenție directă, la confeccionarea și deținerea documentelor oficiale false, care acordă drepturi și eliberează de obligații.

Alegațiile avocatului părții civile, precum că inculpata a cunoscut nemijlocit despre faptul plantării de către GȚ „Danco” în anul 2005 a livezilor în volum de 28,86 ha, dar a eliberat certificate cu date false, instanța de apel le-a respins ca neîntemeiate, fiind declarativ, or, certificatul nr.193 din 20.10.2014 la care face referire partea civilă atestă faptul, că GȚ „Danco” a fost eliberată de la plata impozitelor pe anul 2005 și, fiind verificată veridicitatea calculării scutirilor de la plata impozitelor nu au fost depistate contradicții, astfel, scutirile au fost corecte. În afară de aceasta instanța a stabilit, că certificatul dat a fost eliberat nu de inculpata Nedioglo Elena, dar de primarul com. Salcia, Sacali Svetlana și alegațiile părții civile precum că Nedioglo

Elena a cunoscut cu certitudine câtă livadă a fost plantată în anul 2005 de GȚ „Danco”, au fost respinse ca neîntemeiate.

La fel, afirmațiile acuzării, cât și a avocatului Cobzac Gheorghe precum că anume Nedioglo Elena s-a adresat la secretarul primăriei, Hortolomei Ivan pentru ca acesta să semneze un certificat care confirmă sădirea butașilor de viță de vie și eliberarea de la plata impozitelor, au fost respinse ca neîntemeiate, deoarece sunt în contradicție cu declarațiile martorului Hortolomei Ivan.

În cadrul examinării cauzei penale Cocianji Danil ca administrator al GȚ „Danco” a înaintat în privința lui Nedioglo Elena acțiune civilă, prin care a solicitat încasarea prejudiciului material în sumă de 1 039 593,23 lei, recuperarea prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei, însă ținând cont de faptul că a fost pronunțată o sentință de achitare, prima instanță întemeiat a lăsat fără soluționarea acțiunea civilă, explicând persoanei că acest fapt nu o împiedică să intenteze acțiunea civilă în ordinea procedurii civile.

8. Nefiind de acord cu decizia, recursuri ordinare au declarat procurorul și avocatul Cobzac Gheorghe în numele părții civile Cocianji Danil.

9. Prin decizia Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 12 martie 2019 au fost admise recursurile ordinare, casată total decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată deoarece nu au fost respectate prevederile art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală și că este pripită concluzia instanței de apel privind susținerea poziției primei instanțe ce ține de aprecierea probelor, or, instanța de apel urma a verificat minuțios și obiectiv fiecare probă separat sub toate aspectele, prin prisma pertinentei, concludenței și veridicității, iar în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor.

10. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Comrat din 24 februarie 2020 au fost respinse apelurile și menținută sentința, fiind preluată motivarea descrisă în pct. 7 a prezentei hotărâri.

11. Recurs ordinar, împotriva deciziei, au declarat procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, oficiul Central, Gheorghieva Fedora și avocatul Cobzac Gheorghe, în numele părții civile Cocianji Danil.

Recurenții, invocând pct. 6) și 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, au solicitat casarea deciziei deoarece probele administrate pe caz confirmă vinovăția Elenei Nedioglo în săvârșirea faptei infracționale incriminate ei și că ele sunt consecvente și se completează reciproc.

La caz, nu a fost efectuată o apreciere a probelor administrate în cumul, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, greșit apreciindu-se că vinovăția inculpatei nu a fost confirmată.

De asemenea, instanța de apel a preluat motivarea făcută în decizia anterioară a instanței de apel, care a fost casată de instanța de recurs pe motiv de netemeinicie.

12. Referință, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) p. 1¹) Cod de procedură penală a depus inculpata, solicitând respingerea recursurilor ca inadmisibile, pe motiv că sunt vădit neîntemeiate.

13. Colegiul Penal constată că recursurile ordinare au fost depuse în termen legal, pronunțarea integrală a deciziei având loc la 04 mai 2020, iar recursurile datează cu 13 mai 2020 (recursul procurorului) și cu 02 iunie 2020 (recursul avocatului) precum și nu sunt în mod vădit nefondate în sensul articolului 432 Cod de procedură penală, fiind admisibile.

14. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente:

În lumina practicii constante a CtEDO și a instanțelor naționale, în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, de vreme ce viciul fundamental admis în cadrul unei proceduri precedente, care afectează hotărârea pronunțată, este o ignorare esențială a drepturilor și libertăților garantate de CoEDO, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale, instanțele de recurs sunt obligate de a rectifica eroarea de procedură comisă de instanțele ierarhic inferioare, în caz contrar art. 6 CoEDO este încălcat, or se afectează echitatea procedurii (hotărârea CtEDO *Leoni versus Italia*).

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul *instanța este în drept să-l admită, cu casarea hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs*. Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Reieșind din conținutul recursurilor se reține că acestea sunt întemeiate în baza pct. 6) și 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală – *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel, în cazul în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită*.

Potrivit practicii cu privire la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și conform art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit, verificând și analizând *per ansamblu* decizia instanței de apel, raportată la criticele recurenților, constată că instanța de apel la adoptarea soluției nu a respectat întocmai prevederile legale, ignorând exigențele legii procesual-penale în partea motivării hotărârii, or în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, chiar dacă dispozițiile art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale impun instanțele naționale să-și motiveze deciziile (hotărârea *Boldea versus România*), această obligație nu presupune existența unor răspunsuri detaliate la fiecare problemă ridicată, fiind suficient să fie examinate în mod real problemele esențiale care au fost supuse spre judecată instanței, iar în considerentele hotărârii trebuie să se regăsească argumentele care au stat la baza pronunțării acesteia.

În continuarea aceluiași gând, CtEDO a consemnat în repetate rânduri că, la judecarea cauzei de către instanța de apel și la adoptarea deciziei, aceasta nu se poate limita la preluarea totală sau parțială a motivării formulate de instanța de fond, ci trebuie să analizeze din nou cauza, în fapt și în drept, cu atât mai mult când este în situația pronunțării unei noi hotărâri, și să răspundă argumentat la criticile invocate de părți, or doar astfel se demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul examinării acestei cauze penale.

Din conținutul deciziei recurate rezultă că instanța de apel la examinarea cauzei a comis un șir de erori și anume:

În primul rând, instanța de apel nu a respectat procedura de rejudecare a cauzei după casarea hotărârii în recurs (art. 436 Cod de procedură penală), or cum rezultă din materialele cauzei penale situația de fapt ce a existat la soluționarea recursurilor a rămas aceeași, iar llecturând textul hotărârii recurate se constată că instanța de apel rejudecând cauza a admis aceleași erori de drept și că motivarea conținută în textul hotărârii recurate conține aceleași alegații ca și decizia Curții de Apel Cahul din 13 iunie 2018, instanța omițând a se expune asupra erorilor de drept depistate în procesul judecării apelurilor și anume:

- nu a înlăturat divergențele existente între declarațiile martorilor Hortolometei Ivan și Sacalî Svetlana și inculpatei Nedioglo Elena, depuse la urmărirea penală și cele din ședințele de judecată, nefiind argumentată soluția privind reținerea ca fiind veridice a declarațiilor depuse în instanță și nu a celor din cadrul urmăririi penale;

- nu a apreciat depozițiile Elenei Nedioglo depuse în cauza penală în privința lui Frangu Gheorghe învinuit în baza art. 310 Cod penal, în cadrul căruia Nedioglo Elena, fiind audiată în calitate de martor, a declarat că *a întocmit certificate false la rugămintea lui Frangu, deoarece era lui datoare cu suma de 22 000 lei, fiindu-i teamă ca el să nu o acționeze în judecată. Cunoștea că datele din certificate nu corespund datelor din mapa de evidentă, însă a tăcut din motivul dat;*

- a preluat argumentul că lipsesc elementele constitutive ale componenței de infracțiune, neexpunându-se asupra faptului că **document oficial poate fi orice informație înregistrată, fixată în orice formă, elaborate, primite sau deținute de autoritățile publice și care au legătură cu funcția administrativă**, iar martorul Frangu Gheorghe a făcut declarații conform cărora *datele înscrise în certificatele eliberate de Primăria Salcuța, tapate de inculpată, nu corespund realității și că aceste certificate au fost apreciate ca acte oficiale pe care le-a utilizat în cadrul procesului civil în vederea calculării scutirii de impozite*. Tot aici se menționează și că martorul Sacali Svetlana a relatat că s-a solicitat inculpatei a întocmi actele litigioase introducând informații pe care ultima le cunoștea în virtutea funcției pe care a deținut-o în 2005;

- a menționat și că la baza hotărârii civile nu au fost puse certificatele indicate în învinuirea adusă Elenei Nedioglo, însă această afirmație contravine textului hotărârii 2e-666/12 din 20 februarie 2012, or la fila 6 se face mențiunea „...*Instanța nu poate reține nici afirmațiile pârâtului precum că reclamantul nu și-a executat obligațiunile conform pct. 1.6 al contractului de societate civilă și faptul că pârâtul individual a achitat impozitul funciar, întrucât certificatele eliberate de Primăria s. Salcia, r. Taraclia (f.d. 134-136, vol. II) a, atestă faptul că pârâtul a fost eliberat de la plata impozitului funciar...*” (f.d. 16, vol. I).

În al doilea rând, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat și vizavi de problemele ce le ridică aceștia. Prin alte cuvinte, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, în decizia adoptată trebuia să expună concluzia generală pe marginea apelului, precum și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea criticilor invocate de procuror, analizând probele și indicând expres care sunt motivele respingerii unora și aprecierii critice a altora.

Colegiul penal conchide că instanța de apel la examinarea cauzei nu a cercetat probele prezentate de către părți sub toate aspectele, nu le-a verificat și analizat prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu – din punct de vedere al coroborării acestora și nu și-a motivat soluția adoptată, de asemenea instanța de apel nu a făcut o analiză minuțioasă a chestiunilor de fapt criticate de apelanți și astfel nu a soluționat fondul apelurilor declarate.

În contextul dat, se specifică că pentru corectitudinea judecării prezentei cauze este important de a analiza minuțios toate probele acumulate în dosar, întrucât aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, iar justa apreciere contribuie la elucidarea adevărului și la echitatea procedurii desfășurate pentru toate părțile la proces, or în decizia instanței de apel lipsește analiza și aprecierea probelor.

În consecință, instanța de apel nu a respins argumentat toate alegațiile apelanților invocate în cererile de apel și nu a formulat o motivare corespunzătoare vizavi de chestiunile care au importanță decisivă în cauză. Mai mult instanța de apel doar a enumerat probele, descriind și conținutul acestora, fără a aprecia fiecare probă din punct de vedere al concludenței, pertinentei, veridicității și utilității acestora, în textul hotărârii redând doar frânturi de gânduri expuse de martori, partea civilă și nefiind redate în totalitate faptele pe care le conțin probele administrate de acuzare. Tot aici se

menționează și că, cu toate că în instanța de apel a fost cercetat raportul de expertiză contabilă nr. 1063 din 20 iunie 2013, o motivare de admitere sau respingere a datelor conținute de această probă în partea motivantă a hotărârii nu se regăsește, ceea ce echivalează cu aducerea atingerii dreptului la un proces echitabil prin prisma obținerii unei hotărâri motivate, or, o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (hotărârea CtEDO *Suominen versus Finlanda*).

În al treilea rând, instanța de apel a depășit limitele învinuirii deduse judecării, or Elenei Nedioglo prin alegația că ultima nu se face vinovată în săvârșirea infracțiunii incriminate pe motiv că nu a semnat înscrisul, or potrivit învinuirii aduse inculpatei i se incriminează întocmirea intenționată a unui înscris cu date false din numele unei entități a statului, care ulterior a fost prezentat în instanța de judecată, în cadrul unui proces de judecată, generând drepturi pentru reclamant și obligații pentru pârât.

Rezumând cele menționate, Colegiul penal constată că în speță și-a găsit confirmare temeiurile pentru recurs prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, ceea ce inevitabil duce la casarea deciziei instanței, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În cadrul rejudecării cauzei instanța de apel urmează să înlăture erorile menționate, să țină cont de împrejurările expuse care au servit temei de casare a soluției adoptate și în strictă conformitate cu prevederile art. 414 Cod de procedură penală să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor administrate în instanța de judecată, inclusiv să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar în dependență de datele obținute să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă și prevederilor art. 417-418 Cod de procedură penală.

De asemenea, instanța de apel urmează să țină cont de prevederile art. 436 Cod de procedură penală care se referă la procedura de rejudecare și limitele acesteia, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate și să constate prezența sau lipsa vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, ținând cont de motivele invocate în apeluri și dispozițiile expuse la pct. 14 al prezentei decizii și ca urmare să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

15. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e:

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, oficiul Central, Gheorghieva Fedora și avocatul Cobzac Gheorghe, în numele părții civile Cocianji Danil, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Comrat din 24 februarie 2020 în cauza penală privind-o pe **Nedioglo Elena XXXXX**, cu dispunerea rejudecării cauzei, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă și pronunțată integral la 01 decembrie 2020.

Președinte

Liliana Catan

Judecător

Ala Cobăneanu

Judecător

Iurie Bejenaru

Judecător

Victor Burduh

Judecător

Nicolae Craiu